

Mál nr. 194/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Fjölskyldutrygging.

Gildissvið vátryggingar. Undanþáguvæði vátryggingarskilmála.

Gögn.

1. Málskot móttakið 29. maí 2024, ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V, dags. 13. júní 2024, ásamt vátryggingarskírteini.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. júní 2024, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að eigur M voru kyrrsettar 21. desember 2018. Taldi M ekki skilyrði fyrir kyrrsetningu á eignum hennar og fór fram á að kyrrsetningargerðin yrði úrskurðuð ólögmat og hún felld úr gildi. M var talin bera sjálfskuldarabyrgð vegna skattaskulda fyrrverandi eiginmanns hennar vegna áraanna 2010 og 2011. Sætti fyrrverandi eiginmaður hennar skattrannsókn og var talið að hann hefði vangreitt opinber gjöld vegna tekjuáranna 2010-2016. M hafði skilið við fyrrverandi eiginmann sinn árið 2013. Körfu M um ógildingu eða breytingu á kyrrsetningargerð sýslumanns var hafnað af Landsrétti með úrskurði í júní 2019. Fékk M greidda málskostnaðartryggingu hjá V vegna þess dómsmáls. Skattar fyrrverandi eiginmannsins voru endurákvarðaðir árið 2021 og hóf Skatturinn innheimtumál gagnvart honum. Fjárnám í eignum M fór svo fram 26. maí 2023. M mótmælti fjárnáminu og höfðaði svo í kjölfarið einkamál með kröfu um að fjárnámsgerð sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu yrði felld úr gildi. Krafan um ógildingu fjárnámsins byggist aðallega á þeirri málsástæðu að ráðstöfun fjármuna fyrrverandi eiginmanns hennar frá því í mars 2023 hafi verið röng. Hafa bæði héraðsdómur og Landsréttur fallist á kröfur M og er málið nú á leið til Hæstaréttar.

M vísar til þess að líta verði til þess að um er að ræða staðlaða samningsskilmála sem samdir eru einhliða af V. Getur M ekki fallist á að málin séu af sömu rót. Annars vegar var um að ræða ágreining um hvort heimilt væri að kyrrsetja eigur hennar og hins vegar var um innheimtumál að ræða. Innheimtumálið var höfðað eftir að kyrrsetning fór fram. Málið varðar fjárnám sem er varanlegt öfugt við kyrrsetningu sem er bráðabirgðagerð. Lögmæti fjárnámsins veltur á atvikum sem gerðust löngu eftir að úrskurður Landsréttar frá því í júní 2019 gekk.

V vísar til þess í bréfi sínu að M hafi verið í tveimur ágreiningsmálum þ.e. kyrrsetningarmáli og aðfararmáli og rót beggja málanna megi rekja til skattrannsóknar á skattskilum fyrrverandi eiginmanns M fyrir tekjuárin 2011-2016. V hafi greitt tjónabætur úr réttaraðstoðartryggingu M vegna reksturs kyrrsetningarmálsins og greitt hámarksbætur úr vátryggingunni skv. skírteini, kr. 1.451.000. Hefur V hafnað greiðsluskyldu vegna aðfararmálsins á þeim grundvelli að skv. 33. gr. skilmála vátryggingarinnar sé um að ræða eitt tjón þar sem bæði málin eru af sömu rót. Nánar tiltekið eiga bæði rót sína að rekja til þess að M var í sjálfskuldarabyrgð vegna greiðslu opinberra gjalda vegna gjaldáranna 2011-2012 skv. 116. gr. laga nr. 90/2003.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að ákvæði 33. gr. skilmálanna sé bæði undantekningarregla og staðlaður samningsskilmáli sem settur er einhliða af V. Gildissvið ákvæðisins verði því að túlka þrengra en rýmra. Af því leiðir að ekki sé unnt að vísa til svo víðtækrar nálgunar á orðalaginu „*sömu rót*“. Kyrrsetningaraðgerð frá 7. desember 2018 sé rót dómsmáls sem endaði með úrskurði Landsréttar. Kyrrsetning er bráðabirgðaaðgerð sem gerð er meðan skattrannsókn stendur yfir. Um tímabundna ráðstöfun er að ræða og menn hafa hagsmuni af því að fá slíkar kvaðir felldar niður. Tapaði M því dómsmáli í Landsrétti í júní 2019. Á þeim tímapunkti hafði skattkrafa ekki verið stofnuð á hendur fyrrum eiginmanni M. Skattar hans voru ekki endurákvarðaðir fyrr en með úrskurði ríkisskattstjóra 2. desember 2021 og féllu á gjalddaga 12. desember 2021. Rót dómsmálsins var ráðstöfun greiðslna í mars 2023 og fjárnámsgerð sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu frá 26. maí 2023. Með úrskurði Landsréttar í júní 2024 var fallist á rökstuðning M og fjárnámið var felld úr gildi. Í ljósi niðurstöðu málsins verði að telja að ekki geti verið um sama mál að ræða og fjallað var um í úrskurði Landsréttar á árinu 2019.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lítur að því hvort V geti borið fyrir sig undanþáguákvæði í váttryggingarskilmála réttaraðstoðartryggingar fjölskyldutryggingar sem hljóðar svo: „Ef váttryggður á í fleiri ágreiningsmálum, skulu slík mál talin eitt tjón, svo fremi að kröfur þær sem uppi eru hafðar séu í meginatriðum af sömu rót.“ Hefur V borið fyrir sig að það ágreiningsmál sem M er nú í gangi milli M og Skattsins og snýst um fjárnámsgerð sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu frá 26. maí 2023, sé af sömu rót og ágreiningur um kyrrsetningargerð frá 7. desember 2018. Vegna síðarnefnda ágreiningsmálsins fékk M greiddar hámarksbætur úr réttaraðstoðartryggingu sinni hjá V og hefur V hafnað greiðslu frekari bóta úr réttaraðstoðartryggingu með vísan til fyrrgreinds skilmálaákvæðis.

Í fyrirbyggjandi greinargerð Skattsins til Landsréttar dags. 26. mars 2024 vegna kæru embættisins á úrskurði Héraðsdóms Reykjaness kemur fram að málið eigi sér nokkuð langa forsögu. Í greinargerðinni eru rakin málsatvik sem ná aftur til þess að hjónabandi M og fyrrum eiginmanns hennar lauk með skilnaði í febrúar 2013. Í kjölfarið er rakið að Skattrannsóknarstjóri krafðist kyrrsetningar á eignum fyrrum eiginmanns M og svo var gerð kyrrsetningarbeiðni í eignum M dags. 21. desember 2018. Vísað er til fyrra dómsmáls þar sem M freistaði þess að fá kyrrsetningargerðina fellda úr gildi en þeirri kröfu var hafnað með úrskurði Landsréttar á árinu 2019. Sambærileg málsatvik eru rakin í greinargerð M til Landsréttar. Af gögnum málsins og þá sérstaklega fyrirbyggjandi greinargerðum aðila til Landsréttar verður ekki annað ráðið en að kröfur þær sem hafðar eru uppi í dómsmáli því sem nú er í gangi milli M og Skattsins vegna fjárnámsgerðar sýslumannsins á höfuðborgarsvæðinu sem fram fór 26. maí 2023, séu af sömu rót og kröfur ágreiningsmálsins sem V hefur þegar greitt bætur til M vegna. Rótin er endurákvörðun Skattsins á opinberum gjöldum fyrrum eiginmanns M vegna áranna 2011-2012 og sjálfskuldarábyrgð M á þeim gjöldum. Teljast málin því til eins tjóns í skilningi undanþáguákvæðis váttryggingarskilmála V og á M því ekki rétt á frekari bótum úr réttaraðstoðartryggingu fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr réttaraðstoðartryggingu fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 3. september 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir